

ΘΗΣΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΑ΄

Συνδρομή ἑτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστ. ἔτους καὶ εἶνε ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

9 Φεβρουαρίου 1886

ΚΟΛΟΜΒΑ

Διήγημα Προσπερου Μεριμέ.
(Μετάφρασις Ν. Γ. Π.)

ΙΑ΄

Ὁ Ὅρσος ἐβράδυνε νὰ ἀποκοιμηθῇ, καὶ τοῦτου ἐνεκα ἐξύπνησεν ἀργά, κατὰ τοὺς Κορσικανούς τούλαχιστον. Τὸ πρῶτον δ' ἀντικείμενον, ὅπερ εἶδεν ἅμα ἐγεγρηθείς, ἦτο ἡ οἰκία τῶν ἐχθρῶν του καὶ αἱ πολεμηστραὶ τῶν παραθύρων της. Καταβάς ἐζήτησε τὴν ἀδελφὴν του. «Εἶναι ἔς τὸ μαγερεῖο καὶ χύνει βόλια,» τῷ ἀπεκρίθη ἡ ὑπηρετρία Σαβερία. Ὅθεν ὅπου καὶ ἂν ἔφερε τὸ βήψα, ἀπανταχοῦ κατεδίωκον αὐτὸν εἰκόνας φόνων καὶ αἱμάτων.

Εὗρε τὴν Κολόμβαν ἐπὶ σκαμνίου καθημένην, περικυκλωμένην δ' ὑπὸ νεοχύτων σφαιρῶν, ὧν ἀπέκοπτε τὰ ἀκίδας.

«Τί διάβολον κάμνεις αὐτοῦ; τὴν ἠρώτησεν ὁ ἀδελφός της.

— Δὲν εἶχες σφαίρας διὰ τὸ τουφέκιον τοῦ συναγματάρχου, ἀπεκρίθη ἐκείνη διὰ φωνῆς γλυκειάς· ἦν ἡ μίαν μῆτρην κατάλληλον καὶ θὰ ἔχης σήμερα εἰκοσιτέσσαρα φυσέκια, ἀδελφέ μου.

— Δὲν τὰ χρειάζομαι, δόξα τῷ Θεῷ!

— Δὲν πρέπει νὰ εὔρεθῆς ἀπροετοίμαστος, Ὅρσ' Ἀντώνη. Ἐλησμόνησε τὸν τόπον σου καὶ τί ἀνθρώπους ἔχεις γύρω σου.

— Καὶ ἂν τὰ ἐλησμόνου, ἐδῶ ἦσο σὺ νὰ μού τὰ ἐνθυμίσεις ἀμέσως. Δὲν μού λέγεις, ἔφεραν κρὸ ἡμερῶν ἐδῶ ἓν μεγάλον κιβώτιον;

— Ναί, ἀδελφέ μου. Θέλεις νὰ τὸ ἀνεβάσω εἰς τὸν κοιτῶνά σου;

— Σὺ νὰ τὸ ἀνεβάσῃς! Σὺ οὔτε νὰ τὸ σηκώσῃς θὰ ἔμπορέσῃς... Δὲν ἔχομεν ἐδῶ κανένα ἄνδρα νὰ τὸ φέρῃ;

— Δὲν εἶμαι δὴ τόσον ἀδύνατη, ὅσον φαντάζεσαι, εἶπεν ἡ Κολόμβα ἀνασύρασα τὰς χειρίδας της καὶ ἀποκαλύψασα βραχίονας λευκοὺς, στρογγύλους καὶ εὐμορφοτάτους, ἀλλὰ καὶ στιβαροὺς ἅμα. Ἐμπρός, Σαβερία, εἶπε πρὸς τὴν θεραπόντιαν, βοήθησέ με.» Καὶ μόνη της εἶχεν ἀνασηκώσῃ τὸ βαρὺ κιβώτιον, ὅτε ὁ Ὅρσος ἔσπευσε νὰ τὴν βοηθήσῃ.

«Ἐδῶ μέσα εἰς τὸ κιβώτιον, ἀγαπητῆ μου Κολόμβα, εἶπε, ἔχω κάτι τι διὰ σέ. Νὰ μὲ συγχωρήσῃς, ἂν πτωχὰ ἦναι τὰ δῶρά μου, ἀλλὰ τὸ βαλάντιον ὑπολογαγῶ ἔν διαθεσιμότητι εἶναι κἄπως ἰσχυρόν.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἦνοιξε τὸ κιβώτιον καὶ ἐξήγαγεν ἐσθῆτάς τινας, ἓν σάλιον καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη χρήσιμα εἰς νεάνιδας.

«Τί ὠραῖα πράγματα! ἀνεφώνησεν ἡ Κολόμβα. Θὰ τὰ κλειδώσω ἀμέσως εἰς τὸ ἐρμάριον διὰ νὰ μὴ χαλάσουν. Θὰ τὰ φυλάξω διὰ τοὺς γάμους μου, προσέθηκε μὲ πικρὸν μειδιάμα, ἐπειδὴ τῶρα ἔχω πένθος.» Καὶ ἐφίλησε τὴν χεῖρα τοῦ ἀδελφοῦ της.

«Νὰ φυλάττης τὸ πένθος τόσον χρόνον, ἀδελφή μου, σημαίνει ὅτι τὸ κάμνεις πρὸς ἐπίδειξιν.

— Τὸ ὠρίσθηθ, εἶπεν ἀποφασιστικῶς ἡ Κολόμβα. Δὲν θὰ ἀφήσω τὸ πένθος...» Καὶ ἐκύταξε διὰ τοῦ παραθύρου τὴν οἰκίαν τῶν Βαρρικήνη.

«Πρὸ τῆς ἡμέρας τῶν γάμων σου;» εἶπεν ὁ Ὅρσος, θέλων νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴν τοῦ νὰ συμπληρώσῃ τὴν φράσιν.

«Ἐκεῖνον μόνον θὰ ὑπανδρευθῶ, εἶπεν ἡ Κολόμβα, ὁ ὁποῖος θὰ κάμῃ τρία τινά...» Καὶ παρετῆρει μὲ ἀπαίσιον βλέμμα τὴν ἐχθρικὴν οἰκίαν.

«Ἀφ' οὗ εἶσαι τόσον εὐμορφη, Κολόμβα, ἀπορῶ πῶς δὲν ὑπανδρεύθῃς ἀκόμη. Ἐλα καὶ θὰ μού εἰπῆς ποῖοι σὲ ζητοῦν. Ἄλλως τε ἔχω νὰ ἀκούσω βέβαια πολλὰς σερατάταις. Καὶ πρέπει νὰ ἦναι ὠραῖαι διὰ νὰ ἀρέσουν εἰς μεγάλην μοιρολογίστριαν, ὅποια εἶσαι σὺ.

— Ποῖος νὰ θελήσῃ μίαν ἀθλίαν ὄρφανήν;... Καὶ ἔπειτα ὁ ἄνδρας, ποῦ θὰ μὲ κάμῃ νὰ ἀλλάξω τὰ μαῦρα πρέπει νὰ ἀναγκάσῃ τὰς γυναῖκας ἐκεῖ πέρα νὰ τὰ φορέσουν.

— Αὐτὸ καταντᾷ πλέον παραφροσύνη,» διενοήθη ὁ Ὅρσος. Ἀλλὰ δὲν ἀπήντησεν, ὅπως ἀποφύγῃ πᾶσαν περὶ τοιοῦτου θέματος συζήτησιν.

«Ἀδελφέ μου, εἶπεν ἡ Κολόμβα θεωπευτικῶς, ἔχω καὶ ἐγὼ νὰ σοῦ προσφέρω κάτι. Τὰ φορέματα ὅπου φορεῖς εἶναι παραπολύ ὠραῖα καὶ δὲν εἶναι διὰ τὸν τόπον μας. Αὐτὴ ἡ κομψὴ ρεδιγκότα σου εἰς δύο ἡμέρας θὰ γείνη κομμάρτια, ἂν τὴν φορῆς ὅταν θὰ πηγαίνῃς εἰς τὸ μακίς.

Πρέπει νὰ τὴν φυλάξης, διὰ νὰ τὴν φορέσης ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ μίς Νέβιλ.» Ἀνοίξασα δὲ ἑρμᾶριον ἐξήγαγε πλήρη κυνηγετικὴν ἐνδυμασίαν. «Σοῦ ἔρραψα, εἶπεν, αὐτὸ τὸ κοντὸν βελούδιον ἱμάτιον· νὰ καὶ ὁ σκοῦφος, ἀπὸ ἐκείνους ὅπου φοροῦν οἱ κομψευόμενοι εἰς τὸν τόπον μας· εἶναι πολὺς καιρὸς ὅπου σοῦ τὸν ἐκέντησα. Θέλεις νὰ τὰ προβάλης ἀπὸ τώρα;»

Καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν νὰ φορέσῃ πλατύτατον ἱμάτιον, ἐκ πρασίνου βελούδου, ἔχον εὐρύτατον θύλακον ἐπὶ τῶν νώτων. Ἐκάλυψε δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διὰ σφηνοειδοῦς πύλου ἐκ μέλανος βελούδου, πεποικιλμένου διὰ γαγάτου καὶ μετὰ τῆς τοῦ αὐτοῦ χρώματος καὶ ἔχοντος εἰς τὸ ἄκρον θύσανον.

«Νὰ καὶ τὸ σιλάχι¹⁾ τοῦ πατρός μας, εἶπεν· τὸ μαχαίρι του εἶναι εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ ἱματίου. Πηγαῖνω νὰ σοῦ εὔρω καὶ τὸ πιστόλι.

— Ὅμοιάζω τώρα ἀπαράλλακτα μὲ ληστὴν τοῦ θεάτρου, εἶπεν ὁ Ὅρσος κατοπτρισθεὶς εἰς μικρὸν κάτοπτρον, ὅπερ ἐκράτει ἔμπροσθέν του ἡ Σαβερία.

— Τί ώραῖα ποῦ σὰς 'παγαῖνον, Ὅρσ' Ἀντώνη, εἶπεν ἡ γραῖα θεράπεινα· καὶ ὁ εὐμορφότερος *ζυμντοῦλης*²⁾ τοῦ Βοκονιάνου ἡ τῆς Βαστέλικας δὲν ἤμπορεῖ νὰ παραβῆγῃ μὲ σὰς!»

Ὁ Ὅρσος ἐπρογευμάτισε, φορῶν τὴν νέαν ἐνδυμασίαν του· εἶπε δ' ἐν ᾧ ἔτρωγον πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, ὅτι τὸ κιβώτιον περιεῖχε καὶ τινα βιβλία, ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ φέρῃ καὶ ἄλλα ἐκ Γαλλίας καὶ ἐξ Ἰταλίας καὶ ὅτι ἦτο χρεῖα νὰ ἐπιδοθῇ αὕτη εἰς τὴν σπουδὴν. «Διότι εἶναι ἐντροπή, Κολόμβα, προσέθηκε, μία νέα εἰς τὴν ἡλικίαν σου νὰ ἀγνοῇ ἀκόμη πράγματα, τὰ ὅποια εἰς τὴν ἄλλην Εὐρώπῃν μανθάνουσι καὶ τὰ παιδία εὐθὺς ὡς ἀπογαλακτισθῶσι.

— Καλὰ λέγεις, ἀδελφέ μου, εἶπεν ἡ Κολόμβα, εἰς εὐρω τί ἑλλείψεις ἔχω, καὶ ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ σπουδάσω, μάλιστα ἂν δὲν βαρύνεσαι νὰ μὲ διδάξῃς ὁ ἴδιος.»

Παρῆλθον ἡμέραι τινές, χωρὶς νὰ ἐκστομίσῃ καὶ ἡ Κολόμβα τὸ ὄνομα τῶν Βαρρικίνη. Περιποιεῖτο πάντοτε τὸν ἀδελφὸν τῆς καὶ συχνάκις τῷ ὠμίλει περὶ τῆς μίς Νέβιλ. Ὁ δὲ Ὅρσος τῇ ἔδιδε νὰ ἀναγιώσκῃ γαλλικὰ καὶ ἰταλικὰ βιβλία, καὶ ἐθαύμαζε ὅτε μὲν τὴν εὐθυκρίσιαν καὶ νοημοσύνην αὐτῆς, ὅτε δὲ τὴν παχυλὴν ἀμάθειάν τῆς, ἀγνοούσης καὶ τὰ ἀπλοῦστατα πράγματα.

Πρωῖαν τινὰ μετὰ τὸ πρόγευμα ἡ Κολόμβα ἐξῆλθε πρὸς στιγμὴν, ὅτε δ' ἐπανῆλθεν ἀντὶ νὰ κρατῇ ὡς συνήθως βιβλίον καὶ χάρτην ἐφόρει ἐπὶ κεφαλῆς τὸ *μέτζαρὸν* τῆς Βίχε τὸ ἦθος σοβαρώ-

τερον τοῦ συνήθους. «Ἀδελφέ μου, εἶπε, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ ἐξέλθωμεν ὁμοῦ.

— Καὶ ποῦ θέλεις νὰ σὲ συνοδεύσω;» ἠρώτησεν ὁ Ὅρσος προσφῆρων εἰς αὐτὴν τὸν βραχίονά του.

«Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ στηριχθῶ εἰς τὸν βραχίονά σου, ἀδελφέ μου· ἀλλὰ πάρε μαζί τὸ τουφέκι καὶ τὴν φυσίγγιοθήκην σου. Ποτὲ ἀνὴρ δὲν πρέπει νὰ περιπατῇ ἄοπλος.

— Ἄς ἦναι! Ἄς συμμορφωθῶμεν μὲ τὰ ἦθη τοῦ τόπου. Ποῦ θὰ ὑπάγωμεν;»

Ἡ Κολόμβα δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ περισφίγγασα τὸ *μέτζαρὸν* τῆς περὶ τὴν κεφαλὴν, ἐκάλεσε τὸν φύλακα κύνα καὶ ἐξῆλθεν, ἀκολουθοῦντος τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Ἀπομακρυνθεῖσα γοργῶ βήματι τοῦ χωρίου, ἐβάδισεν εἰς ὁδὸν κοίλην, φέρουσαν ἐλικοειδῶς διὰ τῶν ἀμπελώνων, ἀφ' οὗ πρότερον ἔστειλεν ἔμπρὸς τὸν κύνα, διὰ νεύματος ὅπερ ἐκείνος ἐφάνη ὅτι καλῶς ἔννοε· διότι πάραυτα ἤρχισε νὰ τρέχῃ καὶ κατ' εὐθείαν καὶ εἰς τὰ πλάγια τῆς ὁδοῦ, διερχόμενος διὰ τῶν ἀμπελώνων, καὶ προπορευόμενος κατὰ πεντήκοντα βήματα περὶπου τῆς κυρίας του· ἐνίοτε δ' ἴστατο ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν ἐκύτταζε σείων τὴν οὐράν. Ἐφαίνετο ἐνὶ λόγῳ ὅτι πιστῶς καὶ τελειῶς ἐξεπλήηρον τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς προσκόπου.

«Ἄν ὁ Μουσκέττος γαυγίσῃ, εἶπεν ἡ Κολόμβα, ἐτοίμασε τὸ ὄπλον σου, ἀδελφέ μου, καὶ στάσου ἀκίνητος.»

Μετὰ πολλὰς περιστροφάς, ἔφθασαν εἰς καμπὴν τινα τῆς ὁδοῦ, ἀπέχουσαν ἡμισυ περίπου μίλλιον ἀπὸ τοῦ χωρίου· ἡ Κολόμβα ἐστάθη αἰφνιδίως. Ὑπῆρχεν ἐκεῖ μικρὰ πυραμὶς τριῶν ποδῶν περίπου ὕψους ἔχουσα ἀποτελουμένη δ' ἐκ σωροῦ κλάδων, ὧν ἄλλοι μὲν ἦσαν χλωροὶ, ἄλλοι δὲ ἀπέξηραμένοι. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ταύτης ἐφαίνετο ὑπερέχουσα τῶν κλάδων ἡ ἄκρα ξυλίνου μέλανος σταυροῦ. Πολλαχού τῆς Κορσικῆς, μάλιστα δ' ἐν τοῖς ἡρειοῖς δήμοις, κατὰ τινα συνήθειαν παλαιωτάτην, πιθανῶς δ' ἔγρουσαν σχεῖν πρὸς δεισιδαιμονίας τῶν ἐθνικῶν δοξασίας, οἱ διαβάται ὀφείλουσι νὰ ρίπτωσι λίθον ἢ κλάδον δένδρου ἐπὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἀπέθανε τις ἐκ βιαιῶν θανάτου. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἐφ' ὅσον οἱ ἄνθρωποι σώζουσι τὴν μνήμην τοῦ τραγικοῦ γεγονότος, ἡ παράδοξος αὕτη προσφορὰ αὐξάνει ὁσημέραι ἐπισωρευομένη· καλεῖται δ' ὁ σωρὸς (*mucchio*) τοῦ δεινός.

Ἡ Κολόμβα ἐστάθη πρὸ τοῦ σταυροῦ ἐκείνου τῶν κλάδων καὶ ἀποκόψασα κλάδον κομάρου ἔρριψεν εἰς τὴν πυραμίδα. «Ὅρσο, εἶπεν, εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν ἀπέθανεν ὁ πατήρ μας. Ἄς δεηθῶμεν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἀδελφέ μου.» Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἐγονάτισεν, ὁ δὲ Ὅρσος εὐθὺς τὴν ἐμιμήθη. Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὁ κώδων τοῦ χωρίου ἐσήμανε πενθίμως, διότι συνέβη νὰ ἀποθάνῃ τις τὴν νύκτα. Ὁ Ὅρσος ἔχυσεν ἄφθονα δάκρυα.

¹⁾ Carchera, ζώνη ἐν τῇ βέτουσι φυσίγγια· εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος αὐτῆς προσαρτᾶται πιστόλιον.

²⁾ Pinsuto καλοῦνται οἱ φοροῦντες σφηνοειδῆ σκοῦφον, *barreta pinsuta*.

Μετ' ὀλίγον ἡ Κολόμβια ἀνηγέρθη· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν στεγνοί, ἀλλὰ τὴν ὄψιν εἶχε ζωηροτάτην. Ἐποίησεν ἐν σπουδῇ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ διὰ τοῦ ἀντίχειρος, ὡς συνειθίζουσιν οἱ συμπολιταὶ τῆς, μάλιστα ὅταν ἐπισφραγίζωσι δι' αὐτοῦ ἐπίσημους ὄρκους· ἔπειτα δὲ ἔλαβε τὴν εἰς τὸ χωρίον ἄγουσαν ἀκολουθούστος τοῦ ἀδελφοῦ τῆς καὶ ἐν σιγῇ ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν των. Ὁ Ὅρσος ἀνέβη εἰς τὸν κοιτῶνά του, μετὰ μικρὸν δ' ἀκολουθήσασα αὐτῷ καὶ ἡ Κολόμβια ἐκόμισε μικρὸν κιβώτιον, ὅπερ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἀνοίξασα δ' αὐτὸ ἐξέβαλεν ὑποκάμισον ἔχον πλατείας κηλίδας αἱμάτος. «Αὐτὸ εἶνε τὸ ὑποκάμισον τοῦ πατρός σου, Ὅρσο.» καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὰ γόνατά του. «Νὰ καὶ τὰ βόλια ποῦ τὸν ἐσκότωσαν.» Καὶ ἀπέθεσεν ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου δύο σφαίρας ὀξειδωμένας. «Ὅρσο ἀδελφέ μου! ἐκραύγασε ῥιφθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ σφίγγασα αὐτὸν δυνατά. Ὅρσο, θὰ τὸν ἐκδικήσῃς!» Ἀσπασθεῖσα δ' αὐτὸν ἐξἄλλος, ἐφίλησε τὰς σφαίρας καὶ τὸ ὑποκάμισον καὶ ἐξῆλθε τοῦ κοιτῶνος, καταλιποῦσα τὸν ἀδελφόν τῆς ὡς ἀπολελιθωμένον ἐπὶ τῆς ἔδρας του.

Ὁ Ὅρσος ἔμεινεν ἐπὶ τινα χρόνον ἀκίνητος, μὴ τολμῶν νὰ ἀπομακρύνῃ τὰ φρικαλέα ἐκεῖνα λείψανα. Ἐπὶ τέλους ὅμως, μετὰ πολὺν ἀγῶνα, τὰ ἔθεσεν ἐν τῷ κιβωτίῳ καὶ δραμῶν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ κοιτῶνος ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης του, τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην ἔχων πρὸς τὸν τοῖχον καὶ βεθυθισμένην ἐν τῷ προσκεφαλαίῳ, ὡσεὶ ἐζήτηε νὰ ἀποφύγῃ τὴν θείαν φάσματος. Οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς ἀδελφῆς του ἀντήχουν ἀκαταπαύστως εἰς τὰ ὠτά του καὶ τῷ ἐφαίνετο, ὅτι ἤκουε χρησμὸν ὀλέθριον, ἀναπόδραστον, ζητοῦντα αὐτὸν αἶμα, ἀθῶον αἶμα. Δὲν ἐπιχειρῶν νὰ περιγράψῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀτυχοῦς νέου, αἰσθήματα συγκεχυμένα, ὡς τὰ συνταράσσοντα τὸν νοῦν παράφρονος. Ἐπὶ πολὺ ἔμεινεν ἀκίνητος ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, μὴ τολμῶν νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλὴν. Τέλος ἠγέρθη, ἔκλεισε τὸ κιβώτιον καὶ ἐξῆλθε δρομαίως τῆς οἰκίας, διατρέχων τοὺς ἀγρούς καὶ προχωρῶν, χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ καὶ αὐτὸς ποῦ ὑπάγει.

Μικρὸν κατὰ μικρὸν ὁ καθαρὸς ἀὴρ τῶν ἀγρῶν κατεπράυνεν αὐτόν· καὶ ἡμερώτερος γενόμενος ἤρχισε νὰ σκέπτηται ὀπωσοῦν ἀπαθῶς ὅποια ἦτο ἡ θέσις του καὶ πῶς ἐδύνατο νὰ ἀπαλλαγθῇ. Ὡς εἰξεύρομεν ἤδη, δὲν ὑπώπτευε τοὺς Βαρρικήνη ὡς ἐνόχους τοῦ φόνου, ἐπίστευεν ὅμως ὅτι αὐτοὶ ἐπλαστογράφησαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀγαστίνη, ἧς ἕνεκα ἐφρονεῖθη ὁ πατήρ του, ὡς αὐτὸς τοῦλάχιστον ἐνόμιζεν. Ἀλλὰ κατενόει, ὅτι ἀδύνατον καὶ ἄσκοπον ὅλως ἦτο νὰ καταγγεῖλῃ αὐτοὺς ἐπὶ πλαστογραφίᾳ. Ὅσακις δ' αἰ προλήψεις ἢ αἰ ἔμφυτοι ὀρμαὶ τῆς πατρίδος του κατελάμβανον αἴφνης αὐτόν, καὶ τῷ ὑπεδείκνυον τὴν εὐκολίαν

ἐκδικήσεως παρὰ τὴν καμπὴν μιᾶς ἀτραποῦ, ἀπέβαλλε ταύτας μετὰ φρίκης, ἀναλογιζόμενος τοὺς ἐν τῷ στρατῷ συναδέλφους, τοὺς ἐν Παρισίοις γνωρίμους καὶ πρὸ πάντων τὴν μίς Νέβιλ. Ἐπειτα πάλιν ἐσυλλογίζετο τὰ παράπονα τῆς ἀδελφῆς του καὶ τὸ ὑπολειπόμενον ἐν τῷ χαρακτήρῳ του κορσικανικὸν στοιχεῖον ἐδικαίου καὶ καθίστη ταῦτα ὀξύτατα. Ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ τῆς συνειδήσεως πρὸς τὰς προλήψεις του μίαν μόνον διέβλεπε διέξοδον τὴν ἐφ' οἱαδήποτε προφάσει φιλονεικίαν μεθ' ἐνὸς τῶν υἱῶν τοῦ δημάρχου καὶ τὴν ἕνεκα ταύτης πρόκλησιν εἰς μονομαχίαν. Ὁ ἐν μονομαχίᾳ διὰ σφαίρας ἡ πληγῆς ξίφους φόνος συνεβίβαζε τὰς κορσικανικὰς μετὰ τῶν γαλλικῶν ἰδεῶν του. Ἐγκρίνας δὲ τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ σκεπτόμενος ἠσθάνθη ἀνακούφισιν ἀπὸ μεγάλου βάρους, ὅποτε ἄλλοι στοχασμοὶ ἡδύτεροι συνετέλεσαν εἰς κατασίγασιν τῆς πυρετώδους ἀνησυχίας αὐτοῦ· ὡς ὁ Κικέρων, ἐν ἀπογνώσει διατελῶν ἕνεκα τοῦ θανάτου τῆς θυγατρὸς του Τυλλίας, ἐλησμώνησε τὴν λύπην του, ἀναλογιζόμενος ὅποσον ὠραῖον ἦτο τὸ θέμα εἰς σύνθεσιν ῥητορικῆν καὶ ὡς ὁ Σαίνδη παρηγορήθη διὰ τὴν στέρησιν τοῦ υἱοῦ του διὰ φιλοσοφικῶν διατριβῶν περὶ ζωῆς καὶ θανάτου· οὕτω καὶ ὁ Ὅρσος ἀνεκούφισθη ἀναλογισθεὶς ὅτι ἐδύνατο νὰ ἱστορήσῃ εἰς τὴν μίς Νέβιλ τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς του, καὶ ὅτι ἀφεύκτως ἡ εἰκὼν αὕτη βαθεῖαν θὰ ἐμπούησιν αἰσθήσιν εἰς τὴν ὠραίαν ἐκείνην νεάνιδα.

Τοιαῦτα διαλογιζόμενος ἐπέστρεφεν εἰς τὸ χωρίον, οὗ εἶχε πολὺ ἀπομακρυνθῆ, χωρὶς νὰ τὸ ἐνόησῃ, ὅτε ἤκουσε τὸ ἄσμα κορασίου, ὅπερ νομίζον βεβαίως ὅτι ἦτο μόνον ἐτραγῶδει ἐν τινὶ ἀτραπῷ, πλησίον τοῦ μακίς:

φυλάχτε τὸ παράσημο ποῦ ἔπῃρα τιμημένα,
φυλάχτε τὸ ὑποκάμισον ὅς τὸ αἶμα βουτηγμένο,
νὰ τὰ ἔβρῃ ὁ γίγισμος ὅταν ἐβῆ ἀπὸ τὰ ξένα μέρη...

«Τὶ τραγῶδεῖς αὐτοῦ, μικρῆ; εἶπε μετ' ὀργῆς ὁ Ὅρσος, ἐπιφανεῖς αἴφνης.

— Σεῖς εἴθε, Ὅρσ' Ἀντώνη; ἀνεφώνησε τὸ κοράσιον τρομάζαν ὀπωσοῦν.... Εἶν' ἓνα τραγῶδι τῆς κυρᾶ Κολόμβας.

— Νὰ μὴ σ' ἀκούσω νὰ τὸ τραγῶδήσῃς ἄλλη φορά,» εἶπεν ὁ Ὅρσος διὰ φωνῆς φοβερᾶς.

Τὸ κοράσιον στρέφον ἔβλεπε κἀκείσε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐφαίνετο προδήλως ὅτι ἐκύτταζε πόθεν νὰ φύγῃ καὶ βεβαίως θὰ ἐφευγεν, ἂν μὴ εἶχε μαζί του ἐν μέγα δέμα, ὅπερ εἶχεν ἀποθήσῃ χαμαὶ ἐπὶ τοῦ χόρτου.

Ὁ Ὅρσος ἠσχύνθη διὰ τὴν τραχεῖαν συμπεριφορὰν του.

«Τὶ ἔχεις αὐτοῦ, μικρῆ μου;» ἠρώτησεν ὅσον ἡδύνατο μελιχίως.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Χιλίνα ἐδίσταζε νὰ ἀποκριθῇ, εἰσῆκωσε μόνος τὸ περιτυλίσσειν τὸ δέμα πανίον,

καὶ εἶδεν ὅτι περιεῖχεν ἄρτον καὶ ἄλλας τροφάς.
« Τίνος τὸ 'πηγαίνεις τὸ ψωμί, μικρούλά μου; ἠρώτησε.

— Τὸ εἰζεύρετε, αὐθέντη τοῦ θεοῦ μου.

— Δὲν εἶναι φυγόδικος ὁ θεὸς σου;

— Εἰς τὰς προσταγὰς σας, κύρ 'Ορσ' Ἀντώνη.

— Ἄν σ' εὔρισκαν χωροφύλακες θὰ σ' ἐρω-
τοῦσαν ποῦ 'πηγαίνεις. . . .

— Καὶ ἐγὼ θὰ τοὺς ἔλεγα, ἀπεκρίθη ἀνευδοκί-
ατος τὸ κοράσιον, ὅτι 'πηγαίνω φαγεῖ εἰς τοὺς
Λουκαίους, ποῦ κόβουν ξύλα 'ς τὸ μαικίς.

— Καὶ ἂν σ' εὔρισκε κἀνεὶς πεινασμένος κυ-
νηγὸς καὶ ποῦ τὰ ἔτρωγεν ὄλα. . .

— Δὲν κοττάει κἀνεὶς. Θὰ ἔλεγα πῶς εἶναι
τοῦ θεοῦ μου.

— Πραγματικῶς, ὁ θεὸς σου δὲν εἶναι ἀπὸ ἐ-
κείνους, ποῦ ἀφίνουν νὰ τοὺς πάρη ἄλλος τὸ φα-
γεῖ. . . Καὶ σ' ἀγαπᾷ ὁ θεὸς σου;

— Ἄ, ναί, 'Ορσ' Ἀντώνη! Ἀπὸ τὸν καιρὸν
ποῦ πέθανεν ὁ πατέρας μου, ἐκεῖνος φροντίζει γιὰ
τὸ σπιτι μας· γιὰ τὴ μάνα μου, γιὰ ἐμένα καὶ
γιὰ τὴ μικρότερη ἀδελφή μου. Προτοῦ νὰ ἀρρω-
στήσῃ ἡ μάνα μου τὴν ἐσύσταινεν εἰς τοὺς πλου-
σίους νὰ τῆς δύνουν δουλειά. Ὁ δῆμαρχος μοῦ
δίνει ἓνα φουστάνι κάθε χρόνο καὶ ὁ παπᾶς μὲ
μαθαίνει γράμματα καὶ μοῦ παραδίδει κατήχη-
σιν ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ τοὺς ἔκαμε λόγον ὁ θεὸς
μου. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ κυρὰ Κολόμβια μᾶς
ἀγαπᾷ. »

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐφάνη εἰς κύων ἐπὶ
τῆς ἀτραποῦ, τὸ δὲ κοράσιον ἐμβαλὼν τοὺς δύο
δακτύλους εἰς τὸ στόμα ἐσύριζεν ὀξέως· παρα-
χρῆμα δ' ὁ κύων δραμῶν πρὸς αὐτὴν τὴν ἐθώ-
πευσε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐχώθη ταχέως εἰς τὸ μα-
κίς. Μετὰ μικρὸν δὲ δύο ἄνδρες πενιχρὰν φοροῦν-
τες ἐνδυμασίαν ἀλλ' ἐξαιρετὰ ἔχοντες ὅπλα ἠ-
γέρθησαν ὀπισθεν λόχμης τινός, ὀλίγα βήματα
μακρὰν τοῦ 'Ορσο. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἔφθασαν
ἕως ἐκεῖ ἔρποντες ὡς ὄφεις διὰ τῶν καλυπτουσῶν
τὸ ἔδαφος πυκνοτάτων πετειδῶν καὶ μύρτων.

« ὦ! 'Ορσ' Ἀντώνη, καλῶς ὠρίσατε, εἶπεν ὁ
πρεσβύτερος τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν. Πῶς! δὲν
μὲ ἀναγνωρίζετε;

— Ὅχι, εἶπεν ὁ 'Ορσος ἀτενωῶς κυττάζων
αὐτόν.

— Παράξενον πῶς ἀλλάζουν τὸν ἄνθρωπον τὰ
γένεια καὶ ὁ μυτερός σκουφός! Ἔλα δά, κύριε ὑ-
πολοχαγέ, κυττάξετέ με καλά. Ἐλησμονήσατε
λοιπὸν τοὺς παλαιούς σας συντρόφους τοῦ Βατερ-
λῶ; Δὲν ἐνθυμείσθη τὸν Βράνθο Σαβέλλιο, ποῦ ἐ-
χάλασε τόσα φουέκια εἰς τὸ πλευρόν σας εἰς ἐ-
κείνην τὴν θλιβερὴν ἡμέραν;

— Τι! σὺ εἶσαι; εἶπεν ὁ 'Ορσος. Καὶ ἐλιπο-
τάκτησες εἰς τὰ 1816!

— Μάλιστα, κύριε ὑπολοχαγέ. Τι νὰ γείνη;
Τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ἐβαρίθηκα, καὶ ἔπειτα εἶχα

νὰ καθαρίσω κάποιον λογαριασμὸν ἐδῶ εἰς τὸν
τόπον μας. Χά! χά! Χιλί, ἀξίζεις, κόρη μου, ὅτι
κι' ἂν εἰπῆς. Φέρε εὐθύς τὸ φαγεῖ, γιατί ἔχομεν
μὴν πείνα! Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῆτε,
κύριε ὑπολοχαγέ, πόσον ἀνοίγει τὴν ὄρεξιν τὸ βου-
νόν. Ποῖος μᾶς τὰ στέλλει αὐτά, ἡ κυρὰ Κο-
λόμβια ἢ ὁ δῆμαρχος;

— Ὅχι, θεῖέ μου· ἡ μυλωνοῦ μοῦ ἔδωκε αὐ-
τὰ διὰ νὰ σοῦ τὰ φέρω, καὶ ἓνα σκέπασμα διὰ
τὴν μάνα μου.

— Καὶ τί θέλει νὰ τῆς κάμω;

— Λέγει πῶς οἱ Λουκαῖοι, ποῦ ἔβαλε διὰ νὰ
ξεχερσώσουν τὸ χωράφι, τῆς ζητοῦν τώρα μία καὶ
ἐβδόμηταπέντε καὶ τὰ κάστανα, ἐξ αἰτίας ὅπου
εἶνε θέρμαις κάτω εἰς τὴν Πετρανέρα.

— Τοὺς ἀκαμάτηδες! . . . Ὅλα ἰδῶ. — Ἐλευ-
θέρως, κύριε ὑπολοχαγέ, ἔρχεσθε νὰ μᾶς κάμετε
συντροφιά; Εἶχομεν φάγη μαζὶ χειρότερα γεύματα
εἰς τὸν καιρὸν τοῦ καμμένου τοῦ συμπατριώτου
μας, ποῦ τὸν ἔθεσαν εἰς διαθεσιμότητα.

— Εὐχαριστῶ πολὺ. — Καὶ ἐμὲ ἐπίσης μὲ ἔθε-
σαν εἰς διαθεσιμότητα.

— Ναί, τὸ ἤκουσα, ἀλλὰ στοιχηματίζω πῶς
δὲν σᾶς ἐκακοφάνη διόλου. Ὡς ποῦ νὰ ξεκαθα-
ρίσετε καὶ σεῖς τοὺς λογαριασμούς σας. — Ἔλα,
παπᾶ, εἶπεν ὁ φυγόδικος πρὸς τὸν σύντροφόν του,
ὄριστε 'ς τὸ τραπέζι. Κύριε 'Ορσο, σᾶς συνιστῶ
τὸν παπᾶν ἀπ' ἐδῶ· δηλαδὴ καλά καλά δὲν
εἰζεύρω ἂν ἦναι παπᾶς, ἀλλ' εἰζεύρει γράμμα-
τα καλλίτερα ἀπὸ παπᾶ.

— Εἶμαι ταπεινὸς σπουδαστὴς τῆς θεολογίας,
κύριε, τοῦ ὁποίου διέκοψαν τὸ στάδιον. Τίς οἶδε;
ἴσως ἤμπορούσα νὰ γίνω καὶ πάπας, Βρανδολά-
τσιο.

— Τί λοιπὸν ἐστέρησε τὴν ἐκκλησίαν τῶν φώ-
των σας; ἠρώτησεν ὁ 'Ορσος.

— Τιποτένια πράγματα, ἓνας λογαριασμὸς ποῦ
εἶχα νὰ ξεκαθαρίσω, καθὼς λέγει καὶ ὁ φίλος μου
ὁ Βρανδολάτσιο: εἶχα μίαν ἀδελφὴν, ἡ ὁποία ἐ-
καμε ἀνοησίας, ἐν ᾧ ἐγὼ κατέτρωγα παλαιὰ
βιβλία εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πίσας. Ἐχρειά-
σθη νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα καὶ νὰ τὴν
ὑπανδρεύσω. Ἄλλ' ὁ γαμβρὸς ἦτο φαίνεται πολὺ
βιαστικὸς καὶ ἀπέθανε ἀπὸ θέρμην τρεῖς ἡμέρας
προτοῦ νὰ φθάσω. Ἀπετάθην τότε, ὡς θὰ ἐκά-
μνετε καὶ σεῖς ἂν εἴσθε εἰς τὴν θέσιν μου, εἰς
τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀποθανόντος. Ἀλλὰ μανθάνω
πῶς εἶναι ὑπανδρευμένος. Τι νὰ κάμω;

— Τῷ ὄντι πολὺ δύσκολος ἦτο ἡ θέσις σας.
Καὶ τί ἐκάματε;

— Εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις μόνος ὁ λύκος
τοῦ τουφεκιοῦ ¹⁾ λύει τὰς δυσκολίας.

— Δηλαδὴ; . . .

— Τοῦ ἐκάρφωσα ἓνα βόλι εἰς τὸ κρυνίον, »
εἶπεν ἀφελῶς ὁ κακοῦργος.

¹⁾ La Scaglia συνηθεστάτη ἔκφρασις.

Ὁ Ὅρσος ἔφριζεν, ἀλλ' εἶτε ἐκ περιεργίας, εἶτε ἐξ ἐπιθυμίας νὰ ἐπιβραδύνη τὴν εἰς τὸν οἰκόν του ἐπάνοδον παρέμεινεν ἐκεῖ καὶ ἐξηκολούθησε συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν, ὧν ἑκάτερος εἶχε βεβαρημένην τὴν συνείδησιν μὲ ἓνα τοῦλάχιστον φόνον.

Ἐν ᾧ ὁ σύντροφός του ὠμίλει, ὁ Βρανδολάτσιο παρέθετεν ἔμπροσθέν του ἄρτον καὶ κρέας· ἐχώρισε δὲ καὶ τὴν ἰδίαν μερίδα, καὶ εἶτα τὴν μερίδα τοῦ κυνός, ὃν συνέστησεν εἰς τὸν Ὅρσον ὡς καλούμενον Μπροῦσκον καὶ ἔχοντα τὸ θαυμασίον προτέρημα νὰ ἀναγνωρίζῃ τοὺς χωροφύλακας, ὅπωςδ' ἦτοτε καὶ ἂν ἤθελον μεταμφιεσθῆ. Ἐτέλος κέψας τεμάχιον ἄρτου καὶ φελλίον ὠμοῦ χοιρομηρίου ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὴν ἀνεψιάν του.

«Τί ὠραία ὅπου εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ φυγοδίκου! ἀνεφώνησεν ὁ σπουδαστὴς τῆς θεολογίας, ἀφ' οὗ ἔφαγεν ὀλίγας δακνίας. Θὰ τὴν δοκιμάσητε ἴσως καμμίαν ἡμέραν καὶ σεῖς, κύριε Δέλλα Ῥέββια, καὶ θὰ ἴδῃτε πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ ἔχῃ κἀνεὶς μόνον αὐθέντην τὴν ὄρεξιν του.» Καὶ ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ φυγοδικὸς ἰταλιστί, εἶτα δὲ προσέθηκ: γαλλιστί. «Ἡ Κορσικὴ εἶναι τόπος, ὅπου οἱ νέοι δὲν εὐρίσκουν διασκεδάσεις. Διὰ τοὺς φυγοδίκους ὅμως διαφέρει τὸ πρᾶγμα. Αἱ γυναῖκες, τρελλαινόνται δι' ἡμᾶς. Ἐγὼ ὅπου μὲ βλέπετε, ἔχω τρεῖς ἐρωμένες, εἰς τρεῖς διαφόρους ἐπαρχίας. Ὅπου θέλω εὐρίσκω οἰκογενειακὴν περιποίησιν. Καὶ μία μάλιστα ἀπὸ αὐτὰς ἔχει ἄνδρα χωροφύλακα.

— Ὅμιλεῖτε πολλὰς γλώσσας, κύριε, εἶπεν ὁ Ὅρσος σοβαρῶς.

— Ὅμιλῶ γαλλικὰ, διότι, βλέπετε, *maxima debetur pueris reverentia*.⁴⁾ Ὁ Βρανδολάτσιο καὶ ἐγὼ θέλομεν νὰ πιάσῃ ἡ μικρὴ τὸν ἴσον δρόμον καὶ νὰ μὴ μᾶς τὰ χαλάσῃ.

— Ὅταν πατήσῃ ἔς τοὺς δεκαπέντε χρόνους, εἶπεν ὁ θεῖος τῆς Χιλίνας, θὰ τὴν ὑπανδρεύσω ἀμέσως. Ἐγὼ μάλιστα ἀπὸ τὰ τώρα κᾶποιον ἔς τὸ μάτι διὰ γαμβρῶν.

— Σὺ θὰ κάμῃς τὴν προξενειάν; ἠρώτησεν ὁ Ὅρσος.

— Βεβαιότατα! Νομίζετε πῶς ἂν εἶπω εἰς κἀνενα ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους νοικοκύρηδες τοῦ τόπου: «ἐγὼ ὁ Βράνδο Σαβέλλι πολὺ θὰ εὐχαριστηθῶ ἂν ὁ υἱός σου πάρῃ γυναῖκα τὴν Μιχελίαν Σαβέλλι,» νομίζετε πῶς θὰ φέρῃ δυσκολίας;

— Ἐγὼ τοῦλάχιστον θὰ τὸν ἐσυμβούλευα νὰ μὴ δοκιμάσῃ νὰ κάμῃ πῶς δυσκολεύεται. Ὁ σύντροφος ἀπὸ ἐδῶ ἔχει χεῖρι βαρὺ.

— Ἄν ἤμην κἀνεὶς παληάνθρωπος, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βρανδολάτσιο, κἀνεὶς φαυλόβιος ἰσυνειδήτος, ἔφθανε μόνον νὰ ἀνοίξω τὸ δισάκκι μου καὶ θὰ ἐγέμιζε τάληρα.

— Πῶς; ἔχεις τίποτε εἰς τὸ δισάκκι σου ποῦ νὰ τραβάῃ τὰ τάληρα; εἶπεν ὁ Ὅρσος.

— Ὅχι παρὰ μόνον ἂν ἔγραφα εἰς ἓνα πλούσιον. «Μοῦ χρειάζονται ἑκατὸν δραχμαί,» θὰ ἔτσακιζέτο νὰ μοῦ τὰς στείλῃ ἀμέσως. Ἄλλ' εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος, κύριε ὑπολοχαγέ.

— Εἰξεύρετε, κύριε Δέλλα Ῥέββια, εἶπεν ὁ φυγοδικός, ὃν ὁ σύντροφός του ἐκάλει ληστήν, ὅτι εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀπονήρευτοι, εὐρίσκονται μερικὰ ἄθλια ὄντα, οἱ ὅποιοι ὠφελοῦμενοι ἀπὸ τὴν ὑπόληψιν ὅπου ἔχει ὁ κόσμος πρὸς ἡμᾶς, ἕνεκα τῶν διαβατηρίων μας (καὶ ἔδειξε τὸ τουφεκίον του) ἐκδίδουσι συναλλαγματικὰ; μὲ τὰς ὑπογραφὰς μας πλαστογραφημένας;

— Τὸ εἰξεύρω, εἶπεν ὁ Ὅρσος ἀποτόμως· ἀλλὰ τί συναλλαγματικὰς;

— Εἶναι πεντ' ἔξ μῆνες τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ φυγοδικός, ποῦ ἐν ᾧ περιεπάτουں πρὸς τὸ μέρος τῆς Ὀρέτσας, βλέπω νὰ ἔρχεται πρὸς με εἰς χωρικός, ὁ ὅποιος ἔβγαλε τὸν σκοῦφόν του καὶ μοῦ εἶπε. «Ἄ κύρ παπᾶ! (ἔτσι μὲ εἰξεύρουں ὄλοι) νὰ μὲ συμπαθᾶτε, ἔχετε ὀλίγην ὑπομονὴν νὰ μὲ περιμείνετε· μόνον πενήντα πέντε δραχμὰς ἡμπόρεσα νὰ μαζεύσω· δὲν κατώρθωσα νὰ εὔρω περισσότερα.» Ἐγὼ δὲν ἐκατάλαβα τί ἐνόει. «Τί λές, βρε χαμάλη! πενήντα πέντε δραχμὰς; τοῦ λέγω.—Θέλω νὰ εἰπῶ ἐξήντα πέντε, εἶπεν ἐκεῖνος, ἀλλ' ἑκατὸν ποῦ μοῦ γυρεύεις δὲν μοῦ εἶναι δυνατόν.—Πῶς, μωρέ! ἐγὼ σοῦ ἐγύρεψα ἑκατὸν δραχμὰς! Ἐγὼ δὲν σὲ γνωρίζω!—Τότε μοῦ ἔδωκεν ἓνα γράμμα ἢ μᾶλλον ἓνα παληόχαρτον καταλερωμένο, διὰ τοῦ ὁποίου προσεκαλεῖτο νὰ καταθέσῃ ἑκατὸν δραχμὰς εἰς ἓν ὠρισμένον μέρος, ἂν δὲν ἤθελε νὰ τοῦ κάψῃ τὸ σπίτι καὶ νὰ τοῦ σφάξῃ τοῖς ἀγελάδες ὁ Γιοκάντος Καστρικῶνης· δηλαδὴ ὁ ὑποραϊνόμενος. Καὶ εἶχαν τὴν ἀτιμίαν νὰ βάλουν ἀποκάτω πλαστογραφημένην τὴν ὑπογραφὴν μου! Καὶ ὅ τι μὲ ἐπέιραζε περισσότερον ἦτο πῶς ἡ ἐπιστολὴ ἦτο γραμμὴν εἰς χυδαίαν γλῶσσαν καὶ γεμάτη ἀνορθογραφίας. . . Ἐγὼ ἀνορθογραφίας! ἐγὼ ποῦ ἐπαιρᾶ πάντοτε ὅλα τὰ βραβεῖα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον! Πρῶτα πρῶτα λοιπὸν δίδω ἐν καλὸν βᾶπισμα ἐκείνου τοῦ χωριάτη, ὅπου τοῦ ἐφάνη ὁ οὐρανὸς σφονδύλι.—Ἐτσι ἔ! κλέφτη μὲ νομίζεις, μαγκούφῃ! τοῦ λέγω, καὶ τοῦ δίδω καὶ μίαν καλὴν κλωτσπὶν ἐκεῖ ποῦ ξεύρετε. Ἄφ' οὗ ἐξεθύμανα ὀλίγον κατ' αὐτόν τὸν τρόπον, τοῦ λέγω.—Πότε εἶναι νὰ φέρῃς τὰ χρήματα εἰς τὸ ὠρισμένον μέρος;—Σήμερα.—Καλὰ! νὰ τὰ πᾶς.—Ἐπρόκειτο νὰ τὰ βάλῃ εἰς τὴν ρίζαν μιᾶς πεύκης, καὶ τὸ μέρος ἦτον ἀκριβῶς ὠρισμένον. Φέρνει τὰ χρήματα, τὰ χῶναι εἰς τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου καὶ ἔρχεται καὶ μ' εὐρίσκει. Ἐφύλαγα καρτέρι ἐκεῖ πλησίον. Ἐμείνα καὶ παρεφύλαγα μαζὶ μὲ τὸν

⁴⁾ Μεγίστη ὀφείλεται: εὐλάβεια πρὸς τοὺς παῖδας.

χωριάτη ἔξη ὥρας δολάκεραις· ἀλλὰ καὶ τρεῖς ἡμέραις θὰ ἔμενα, κύριε Δέλλα Ρέββια, ἂν ἦτο ἀνάγκη. Ὑστερα ἀπὸ ἕξ ὥραις νὰ σου καὶ ἔρχεται ἓνας Βαστάτσος, ¹⁾ ἓνας ἄτιμος τοκογλύφος. Σκύβει νὰ πάρῃ τὰ χρήματα, τοῦ ῥήχου, καὶ τόσον καλὰ τὸν ἐσημάδεψα, ποῦ τὸ κεφάλι του ἔπεσε ἐπάνω 'ς τὰ τάληρα ποῦ ἐξέχουσε.— Τώρα, χαμάλη, εἶπα εἰς τὸν χωρικόν, πάρε τὰ χρήματά σου καὶ ἄλλη φορὰ νὰ μὴ τολμήσης νὰ σκεφθῆς πῶς ὁ Γιοκάντος Καστρικῶνης εἶναι κακοήθης.— Ὁ κακομοίρης κατατρομασμένος ἐπῆρε τοῖς ἐξηνηταπέντε δραχμαῖς του, καὶ μῆτε κἂν νὰ τὰς σπογγίσῃ ἐσυλλογίσθῃ. Μοῦ εἶπεν εὐχαριστῶ, τοῦ ἔδωκα καὶ ἄλλο λακτισμα δι' ἀποχαιρετισμόν, καὶ ἔφυγε κι' ἀκόμη φεύγει.

— Ἄ! παπᾶ, εἶπεν ὁ Βρανδολάτσιο, πόσο σὲ ζηλεύω δι' αὐτὴν τὴν τουφεκιά. Θὰ ἐγέλασες βέβαια μὲ τὴν καρδιά σου.

— Τὸν ἐπέτυχα τὸν Βαστάτσο 'ς τὸ μελίγκι, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ φυγοδίκος, καὶ αὐτὸ μοῦ ἐνθύμησε τοὺς στίχους ἐκείνους τοῦ Βιργιλίου:

...Liquefacto tempora plumbo
diffidit, ac multa porrectum extendit arena ²⁾

Liquefacto! Πιστεύετε, κύριε Ὀρσο, ὅτι ἡ μολυβδίνη σφαῖρα λειώνει ἕνεκα τῆς ταχύτητος μὲ τὴν ὁποίαν σχίζει τὸν ἀέρα; Σεῖς ὅπου ἐσκοιυδάσατε τὴν βελοστατικὴν, ἤμπορεῖτε νὰ μὲ πληροφορησθε ἂν αὐτὸ εἶναι σωστὸν ἢ ἐσφαλμένον. »

Ὁ Ὀρσος προέκρινε νὰ συζητήσῃ περὶ τοῦ μηχανικοῦ τούτου ζητήματος, παρὰ περὶ τοῦ ἠθικοῦ ἢ μὴ τῆς πράξεως τοῦ φυγοδίκου. Ὁ Βρανδολάτσιος ὅμως, ὃν ἡ τοιαύτη ἐπιστημονικὴ συζητήσις οὐδόλως διεσκέδαζε, τὸν διεκοψε παρατηρήσας, ὅτι ὁ ἥλιος ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ δύσῃ. «Ἐπειδὴ δὲν ἠθελήσατε νὰ φάγωμεν μαζὶ, Ὀρσο Ἀντώνη, τῷ εἶπε, σᾶς συμβουλεύω νὰ μὴ ἀφήσετε νὰ σᾶς περιμένῃ περισσότερον ἢ κυρὰ Κολόμβια. Καὶ ἔπειτα δὲν εἶναι καλὸν ὅπως δῆποτε νὰ γυρίζετε 'ς τοὺς δρόμους ἄμα νυκτώσῃ. Ἀλλὰ διατὶ ἔγαινετε χωρὶς ὄπλον; Ὑπάρχουν εἰς τὰ μέρη αὐτὰ κακούργοι, καὶ νὰ φυλάγεσθε. Σήμερον ὅμως δὲν εἶναι κανεὶς φόβος· οἱ Βαρρικίνη φιλοξενοῦν τὸν νομάρχην· τὸν ἀπάντησαν εἰς τὸν δρόμον, καὶ θὰ μείνη μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Πετρανέραν, καὶ ὕστερα θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Κόρτε, διὰ νὰ βάλῃ τὸν θεμέλιον λίθον, κατὰ πῶς λέγουν... ἀνοησίαις! Ὅπως δῆποτε ἀπόψε θὰ μείνη εἰς τὸ σπίτι τῶν Βαρρικίνη, ἀλλ' αὐριο αὐτοὶ θὰ ἦνε ἐλεύθεροι. Ὁ Βικεντέλλος εἶναι κακὸν ἀγγεῖον, ἀλλὰ καὶ ὁ Ὀρλανδότσιο, ὁ ἀδελφός του, δὲν ἔπηγαί-

νει πίσω... Κυττάξετε νὰ τοὺς εὔρετε χωριστά, τὸν ἓνα σήμερα, αὐριο τὸν ἄλλον· φυλάγεσθε ὁμῶς καὶ σεῖς, αὐτὸ μόνον σᾶς λέγω.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν συμβουλήν, εἶπεν ὁ Ὀρσος, ἀλλὰ δὲν ἔχω τίποτε νὰ μοιράσω μαζὶ τοὺς· ἐκτὸς ἂν ἔλθωσιν αὐτοὶ γυρεύοντας.»

Ὁ φυγοδίκος ἔσυρεν ἔξω πλαγίως τὴν γλῶσσαν καὶ ἐπλατάγησεν αὐτὴν εἰρωνικῶς, ἀλλ' οὐδὲν ἀπεκρίθη. Ὁ Ὀρσος ἐσηκώθη διὰ νὰ ἀπέλθῃ. «Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Βρανδολάτσιο, δὲν σᾶς εὐχαρίστησα διὰ τὴν μπαρούτη σας· τὴν ἔλαβα εἰς πολὺ κατὰλληλον στιγμὴν. Τώρα τίποτε δὲν μοῦ λείπει... δηλαδή χρειάζομαι ἀκόμη ὑποδήματα... ἀλλὰ θὰ κατασκευάσω μόνος μου αὐταῖς ταῖς ἡμέραις ἀπὸ δέρμα μούσμονος.»

Ὁ Ὀρσος ἔβαλε δύο πεντάδραχμα εἰς τὴν χεῖρα τοῦ φυγοδίκου.

«Τὴν μπαρούτην σοῦ τὴν ἔστειλεν ἡ Κολόμβια πάρε αὐτὰ διὰ νὰ ἀγοράσῃς ὑποδήματα.

— Ἄς λείπουν αἱ ἀνοησίαι, παρακαλῶ, κύριε ὑπολοχαγέ, ἀνεφώνησεν ὁ Βρανδολάτσιο, ἀπόδους αὐτῶ τὰ τάληρα. Μήπως μὲ ἐνομίσατε ἐπαίτην; Δέχομαι ψωμί καὶ μπαρούτη, ἀλλὰ τίποτε ἄλλο δὲν θέλω.

— Ἐνόμιζα, ὅτι μεταξὺ παλαιῶν στρατιωτῶν ἐπιτρέπεται ἡ ἀμοιβαία συνδρομή. Ἄς εἶναι, χαίρετε! »

Ἀλλὰ προτοῦ ν' ἀπέλθῃ ἐνέβαλεν εἰς τὸ δισάκιον τοῦ φυγοδίκου τὰ χρήματα, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ ἐκεῖνος.

«Εἰς τὸ καλόν, Ὀρσο Ἀντώνη, εἶπεν ὁ θεολόγος. Θὰ ἀνταμωθοῦμε ἴσως εἰς τὸ μακρὸν κἄμειαν ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἡμέρας, καὶ θὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν μελέτην τοῦ Βιργιλίου. »

Ὁ Ὀρσος εἶχεν ἀποχωρισθῆ προὐ ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας τῶν ἐντίμων ἐκείνων συντρόφων, ὅτε ἤκουσεν ἐρχόμενόν τινα δρομαῖον ὀπισθέν του. Ἦτο δ' οὗτος ὁ Βρανδολάτσιο.

«Εἶναι παραπολὺ αὐτὸ, κύριε ὑπολοχαγέ, ἀνεφώνησεν ἀσθμαίνων ὁ φυγοδίκος· ὦ, εἶναι κἄπως χονδρόν! Πάρετε ὅπως τὰς δέκα δραχμάς σας. Ἄν ἦτο ἄλλος, δὲν θὰ τὸ ὑπέφερα αὐτὸ, ὅπου μοῦ εὐθειάσατε. Πολλὰ χαιρετίσματα ἀπὸ μέρους μου εἰς τὴν κυρὰ Κολόμβαν. Μοῦ ἐβγάλατε τὴν ψυχὴν εἰς τὸ τρέξιμον! Καλὴν νύκτα!

[Ἐπεται συνέχεια.]

Τουρρικαὶ παροιμίαι. — Ὅταν περνᾷς κοντὰ 'ς πλούσιον κύτταξε νὰ τὸν ἐγγίξῃς, ὅταν περνᾷς κοντὰ 'ς πτωχὸν μακριὰ τὰ ροῦχά σου.

— Ἡ σακκούλα ἀργὰ χορταίνει καὶ γρήγορα πενᾷ.

— Ὅποιος πληρώνει 'μπροστὰ τὸ ἡμεροδούλι θέλει νὰ κάμῃ τὸν ἐργάτη ἀκαμάτη.

— Ὑγεία χωρὶς χρήματα εἶνε ἀσθένεια χωρὶς πόνους.

¹⁾ Οἱ ὄρεινοὶ Κορσικανικοὶ ἀπεχθάνονται τοὺς κατοίκους τῆς Βαστίας, οὓς δὲν θεωροῦσι συμπολίτας των. Οὐδέποτε τοὺς λέγουσι Bastiese, ἀλλὰ πάντοτε Bastiaccio· ἡ δὲ κατὰ τῆς accio ἐμφανίζει συνήθως περιφρόνησιν.

²⁾ Μὲ τακερὸν τοὺς κροτάφους του μόλυθον σχίσας, εἶτα μακρὸν εἰς πικρὸν τὸν ἐξέπλωσε στρώμα τῆς ἄμμου.